

PRO
GRM

PRO ŠKOLY
A ZÁJMOVÉ
SKUPINY

VE STÁLÝCH
EXPOZICÍCH
NÁRODNÍ
GALERIE
V PRAZE

VYSVĚTLIVKY

IKONY CHARAKTERIZUJÍCÍ AKTIVITY V JEDNOTLIVÝCH PROGRAMECH

program s výtvarným ateliérem

program s pracovním listem

program s prvky dramatické výchovy

program využívající haptické expozice

program doprovázený literárními ukázkami

program pracující s novými médii (ICT)

program s audio ukázkou

120 min. délka programu

BARVY CHARAKTERIZUJÍCÍ ZAŘAZENÍ PROGRAMU DO STRUKTURY VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

program pro MŠ

program pro I. stupeň ZŠ

program pro II. stupeň ZŠ

program pro SŠ

další nabídka programů

ZKRATKY PŘEDMĚTŮ, JEJICHŽ VZDĚLÁVACÍ OBSAH JE ROZVÍJEN V JEDNOTLIVÝCH PROGRAMECH

Vv	Výtvarná výchova
Čj	Český jazyk a literatura
Čjs	Člověk a jeho svět
Čs	Člověk a společnost
D	Dějepis/ Historie
Dv	Dramatická výchova
Env	Environmentální výchova
F	Fyzika
Fj	Francouzský jazyk
Hv	Hudební výchova
ICT	program využívající informační a komunikační technologie
Mev	Mediální výchova
Muv	Multikulturní výchova
Nj	Německý jazyk
Ov	Výchova k občanství
Osv	Osobnostní a sociální výchova
Př	Přírodopis/ Biologie
Zsv	Základy společenských věd
Veg	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

RADY A DOPORUČENÍ PRO UČITELE PŘED NÁVŠTĚVOU GALERIE A PŘI NÍ:

- Pamatujte, prosím, že program Lektorského oddělení je nutné objednat minimálně 14 dní předem. Telefonická či písemná objednávka je závazná, musí obsahovat datum a hodinu, název programu, ročník, počet žáků ve skupině, vaše jméno, název školy, telefonické spojení a e-mailovou adresu.
- Zrušit objednaný program je možné nejméně jeden pracovní den předem, jinak účtujeme storno poplatek ve výši ceny objednaného programu.
- Doporučujeme objednávat programy s dostatečným časovým předstihem zejména v případě, kdy vyžadujete konkrétní datum (objednávky na celý školní rok přijímáme již od září).
- Nezdáráhejte se při objednávání programu zeptat na podrobnější obsah a průběh programu, abyste mohli návštěvy galerie maximálně využít ve výuce a zároveň informovat žáky a předejít tak střetu jejich očekávání se skutečným průběhem programu.
- Upozorněte nás při objednávání programu na skutečnost, že jsou ve vaší třídě děti s výraznějšími poruchami učení, chování či děti handicapované.
- Nepřeceňujte ani nepodceňujte při výběru programu své žáky (dvouhodinový výklad o umění většina žáků základní školy nezvládne sledovat).
- Prosíme, nezasahujte při programu do práce lektora. Pokud to považujete za nutné, sdělte mu svou připomínku či doplnění stranou tak, aby byl program co nejméně narušen.
- Respektujte, prosím, doporučený počet žáků u jednotlivých programů, důvodem k tomuto omezení je zajištění kvalitního průběhu programu.
- Po skončeném programu budeme vděční za vaše hodnocení, sdělte je lektorovi nebo zapíšte do návštěvnické knihy, případně zašlete e-mailem. Vaše názory nás velmi zajímají.
- Vezměte, prosím, na vědomí, že v expozicích NG je možné fotografovat pouze bez blesku a stativu.

Děkujeme

SCHNIP

SCHWARYENBERSKÝ PALÁC

SCHWARZENBERSKÝ PALÁC

SBÍRKA STARÉHO UMĚNÍ

Stálá expozice:
BAROKO V ČECHÁCH

Hradčanské nám. 2,
Praha 1

Otevírací doba:
10–18 hodin,
denně mimo pondělí,

Doprava:
tram 22 — stanice Pražský hrad
nebo metro A — stanice Malostranská
a tram. č. 22;
aktuální doprava na www.dpp.cz

Informace a rezervace programů na tel.:
233 081 720–21
e-mail: ssueduc@ngprague.cz

Expozice Baroko v Čechách je od března roku 2008 umístěna ve Schwarzenberském paláci, který je jednou z nekrásnějších a nejzachovanějších renesančních staveb Prahy. Pro Jana ml. z Lobkovic postavil toto sídlo architekt Agostino Galli v letech 1545—1567. Poté, co byl palác Lobkovicům zkonfiskován, vystřídaly se v jeho držení další šlechtické rody, jejichž řadu uzavřeli Schwarzenberkové. Přestože palác prošel několika stavebními úpravami od 18. až po 21. století, uchoval si z velké části svoji renesanční podobu, včetně příkladů vnitřní výzdoby. Již od počátku 20. století byl objekt využívan k výstavním účelům.

Suterén: Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze / Doteky baroka (hmatová expozice) / Archeologická expozice

Přízemí: Monumentální sochařství / Sochařství raného, vrcholného a pozdního baroka / Malířské a sochařské skicarium (J. J. Bendl, M. B. Braun, F. M. Brokof, I. F. Platzer)

1. patro: Monumentální malba / Malířství vrcholného a pozdního baroka (P. Brandl, J. Kupecký, V. V. Reiner, A. Kern, N. Grund)

2. patro: Rudolfské umění / Malířství raného baroka / Grafický kabinet (proměnlivé výstavy) / Ateliér (přednáškový sál) (H. von Aachen, B. Spranger, A. de Vries, K. Škréta, M. L. Willmann)

Podkroví: Císařská zbrojnice ze sbírek Vojenského historického ústavu v Praze (15.—19. století)

SWARZENBERSKÝ PALÁČ

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

Z POHÁDKY DO POHÁDKY

Vv Čj Čjs 90 min.

Povídání o tom, jak se sv. Martin rozdělil o plášť, zda se uzdravil slepý Tobiáš, a další poutavé příběhy, oblíbené ve výtvarném umění.

výstupy:

- děti jsou motivovány k samostatnému čtení obrazů a sestavení vlastního příběhu; rozvíjení vnímavosti, fantazie a kultivace vyjadřovacích schopností
- autoři děl:** K. Škréta a P. Brandl

pozn.: vhodné jako první návštěva expozice barokního umění

Program pro MŠ a 1. stupeň ZŠ

PŘÍBĚHY Z MYTOLOGIE

Vv Čj Čjs 90 min.

O strašném Kerberovi, krásné Heleně, věrné Penelopě a dalších postavách ze světa antiky viděného očima umělců v 17. a 18. století.

výstupy:

- konfrontace kultu dětských hrdinů dnešní doby s hrdiny doby dávno minulé, hledání souvislostí, interpretace výjevů, morální poselství příběhů (kladný a záporný hrdina), výtvarná či výtvarně dramatická dílna.

autoři děl: F. M. Brokof, K. Škréta, J. R. Bys

TAJEMSTVÍ PTAČÍHO STROMU

Vv Čjs 90 min.

Zdánlivě klidný obraz V. V. Reinera Ptactvo v krajině s výrovkou skrývá dramatický děj a jisté morální poselství. Podaří se nám je společně najít? Náladu krajinné scenerie přiblíží zvukový doprovod hlasů jednotlivých ptáků.

výstupy:

- program s výtvarnou dílnou rozvíjí představivost, kombinační schopnosti a logické uvažování, prohlubuje znalosti výtvarné i přírodovědné, okrajově se týká morálky, děti pracují ve skupině

autoři děl: V. V. Reiner, J. R. Bys

CO SI ŠEPTAJÍ ANDĚLÉ

Vv Čj Čjs 90 min.

Postavy andělů potkáváme v barokním umění velmi často. Děti si všimají, jak jsou andělé zobrazováni, a hádají, jakou roli hrají v konkrétních dílech. Snaží se porozumět němě řeči jejich gest a výrazů. Pořad je možné rozšířit o vánoční tematiku.

výstupy:

- program kultivuje vyjadřovací schopnosti a obrazotvornost, prohlubuje dovednosti zejména v oblasti výtvarné činnosti, možnosti výtvarných aktivit: prostorové uspořádání hmoty, reliéfní řešení plochy, koláž nebo drobná dekorace

autoři děl: P. Brandl, M. B. Braun, O. Mosto

SKUTEČNÉ POKLADY

Vv Čj Čjs 90 min.

Už jste někdy viděli opravdový poklad? Prsteny, náramky a náhrdelníky s drahými kameny? Ve Schwarzenberském paláci jsou nyní vystaveny a lákají k prohlédnutí. Inspirací pro naši práci v ateliéru budou i šperky z obrazu Karla Škréty.

výstupy:

- rozvíjení estetického vztahu, chápání a hodnocení významu hmotné kultury, užité tvorby a estetických aspektů životního prostředí

U HODOVNÍ TABULE

Vv Čj Čjs 90 min.

Jak se dřív jedlo, pilo, hodovalo? To nám bude vyprávět unikátní kolekce příborů, vzácné nádoby i ozdobné sklenice a poháry. Při výtvarné dílně sestavíme slavnostní hodovní tabuli.

výstupy:

- důraz na hmotnou kulturu v průběhu věků s důrazem na období baroka, historie stolování, kultivace jídelních návyků; práce žáků ve skupinách
- autoři děl:** anonymní autoři

VYPŘÁVĚNÍ O SVATÉ LUDMILE A VÁCLAVOVI

Vv Čj Čjs 90 min.

Jak si představovali barokní umělci naše patrony svatou Ludmilu a jejího vnuka svatého Václava? Přijďte je s námi společně hledat a poslechnout si jejich životní příběhy. V dílně vytvoříme lunety s výjevem ze života světců a sestavíme nový Svatováclavský cyklus.

výstupy:

- přiblížení české historie pomocí barokního malířství, seznámení s osobností Karla Škréty a jeho působením v klášteře Na Zderazi
- autoři děl:** K. Škréta, F. M. Brokof, B. Spranger

pozn.: po návštěvě našeho programu doporučujeme prohlídku baziliky sv. Jiří, kde je pohřbena sv. Ludmila, nebo kaple sv. Václava v katedrále Sv. Víta

DALŠÍ PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

O BAROKU VŠEMI SMYSLY

Vv Čjs 90 min.

Barokní umělci věděli, jak je důležité, aby umění účinně působilo na lidské smysly. Budeme přemýšlet, zda a jak působí na nás. Zkusíme překonat vnímání umění pouze očima a prozkoumáme některé sochy hmatem.

výstupy:

- netradiční program využívá hmatové expozice odlitků sochařských děl, ruší hranici mezi vnímajícím a uměleckým dílem, kdy je výjimečně možné se vystaveného exponátu dotýkat, rozvoj výtvarné dovednosti (modelování), důraz na senzualitu jednotlivce, podpora sociálního citění dětí (seznámení se světem handicapovaných)
- autoři děl:** M. B. Braun, F. M. Brokof, A. de Vries

pozn.: šátky na zavázání očí s sebou, max. počet dětí ve skupině 20

NA NÁVŠTĚVĚ U GRAFIKA

Vv Čjs 90 min.

Vstupme do grafického kabinetu. Kdo je grafik a co je kabinet? Děti si samy vyzkoušejí, jak fungují některá z grafických kouzel.

výstupy:

- seznámení s technikou grafiky v rovině teoretické i praktické
- autoři děl:** dle aktuální výstavy v grafickém kabinetu

pozn.: určeno pro 3.–5. třídu

Program pro 2. stupeň ZŠ

SWARZENBERSKÝ PALÁČ

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – II. STUPEŇ A STŘEDNÍ ŠKOLY

UMĚLCEM NA DVOŘE RUDOLFA II.

Přijměte pozvání do Prahy končící renesance, kdy ve městě sídlil císař Rudolf II., který shromáždil vzácnou sbírku umění a kuriozit. Dnes nám z ní zbylo pouze torzo, avšak natolik zajímavé, že pootevře bránu do oné doby a umožní vyzkoušet, jak pracovali umělci na rudolfínském dvoře.

učivo:

- vznik a funkce uměleckých sbírek
- kultura, umění a umělci manýrismu
- dobové způsoby zobrazení, specifické formy a techniky (skladané obrazy, pietra dura ad.) a jejich reflexe při tvůrčí činnosti
- výstupy:** žák či student:
  - vybírá a pojmenovává charakteristické znaky manýristického stylu
  - konfrontuje svá vyjádření s historickými díly a prezentuje jejich proměny
  - rozvíjí komunikativní a sociální kompetence při skupinové výtvarné a dramatické práci
- autoři děl:** B. Spranger, H. von Aachen, A. de Vries ad.

pozn.: doporučujeme jako vstupní program do uměleckých sbírek Schwarzenberského paláce, na který další programy volně navazují

HLEDÁNÍ BAROKA

Co je to vlastně „baroko“? Pusťme se do pátrání a objevme klíče k barokním obrazům a sochám, k tématům, která zajímala tehdejší diváky, i k tomu, jak je umělci vyjadřovali. Pro co nejlepší pochopení ducha a atmosféry doby dojde i na legendy o svatých, na barokní divadlo a hudbu.

učivo:

- kulturní a historická situace 17. a 18. století
- základní umělecké tendence a autoři českého baroka
- charakteristika barokního vyjádření v jednotlivých uměleckých druzích (výtvarném, divadelním, literárním a hudebním) a uplatnění při skupinové tvůrčí práci
- výstupy:** žák či student:
  - vnímá specifické prostředky barokního vyjadřování a zobrazování i obsah jednotlivých děl
  - reflektuje a interpretuje baroko v různých uměleckých druzích
  - svá zjištění porovnává s názory ostatních, prezentuje je a rozvíjí tak komunikační schopnosti
- autoři děl:** K. Škréta, M. L. Willmann, P. Brandl, M. B. Braun, F. M. Brokof

pozn.: doporučujeme jako vstupní program k baroknímu umění v Čechách

PŘÍBĚH UMĚLCE

Někteří významní umělci baroka po sobě zanechali svou vlastní podobiznu — co všechno nám prozradí o jejich příběhu? Co vypoví o člověku jeho tvář, oděv, gesta? A co bych o sobě chtěl z obrazu říkat já?

učivo:

- portrétní tvorba v dílech českých barokních umělců
- výklady reálií, gest, emocí a rolí zobrazených postav v rovině smyslové i symbolické a jejich interpretace ve vlastní tvorbě
- výstupy:** žák či student:
  - interpretuje výrazové a vyprávěcí možnosti zobrazení lidské tváře, rukou, oděvu a atributů
  - porovnává historické a současné způsoby sebevyjádření na obraze a ověřuje jejich komunikační účinky během dramatických etud
  - rozvíjí sociální kompetence v porozumění sobě i ostatním
- autoři děl:** K. Škréta, P. Brandl, J. Kupecký, V. V. Reiner

OZVĚNY ANTIKY

Vypravte se s námi do světa, na jehož počátku stál Chronos, kde slávu sklízeli hrdinové jako Perseus či Herkules a vše živé i neživé harmonizoval zpěv Orfeův. A proč byl tento svět tak populární a zobrazovaný i v době křesťanského barokního umění, včetně divadla?

učivo:

- antické legendy, jejich postavy a ikonografie
- proměny komunikačního obsahu antických námětů; uplatnění při skupinových tvůrčích činnostech
- výstupy:** žák či student:
  - interpretuje klasické náměty v umění v historických souvislostech
  - reflektuje poznání obsahu a formy zobrazení při vlastním vyjádření během dramatických etud a psaní příběhů ve skupinách
  - ověřuje komunikační účinky svých vyjádření
- autoři děl:** M. L. Willmann, V. V. Reiner, M. B. Braun, F. M. Brokof

V GRAFICKÉM KABINETU

Vstupme do grafického kabinetu plného křehkých kreseb a grafik barokních mistrů. Že nevíte, co přesně je grafika a jak se liší od kresby? Prostřednictvím krátkých výtvarných úkolů přímo v expozici porozumíme některým grafickým principům. Jednu z technik si pak v dílně vyzkoušíme až po konečný výtisk na grafickém lisu.

učivo:

- grafické umění; reprodukční funkce grafiky v baroku a známí autoři
- linie jako základ zobrazování
- technika suché jehly a její ověření ve vlastní tvorbě
- výstupy:** žák či student:
  - užívá vizuálně obrazné vyjádření ke grafickému záznamu, reflexi obrazové kompozice a jejich detailů
  - porovnává a hodnotí vztah originálu a jím inspirované reprodukce
  - kultivuje citlivost smyslového vnímání
- autoři děl:** autoři 17. a 18. století dle aktuální výstavy v grafickém kabinetu

pozn.: program je vhodný pro max. 20 žáků

KDYŽ VŠEDNÍ DEN BYL SVÁTKEM

Jak vypadal život barokního člověka a věci, které používal? Co je to vilkum, kabinet či pluvíál? Přijměte pozvání mezi předměty z dob, kdy bylo stejně důležité jíst, pěkně se oblékat a bydlet, jako chodit do kostela. Vyprávěči příběhů nám budou některé z vystavených exponátů.

učivo:

- životní styl doby baroka zaměřený na odívání, liturgii a stolování
- barokní umělecké řemeslo, jeho funkčnost a estetika
- využití metody objektového učení při autorském psaní
- výstupy:** žák či student:
  - interpretuje funkce uměleckých předmětů na základě vlastních zkušeností a historických, kulturních a sociálních souvislostí
  - ověřuje komunikační účinky vizuálních zobrazení vzdoby předmětů v souvislosti s funkcí
- autoři děl:** anonymní i známí autoři dle výběru umělecko-řemeslných děl

pozn.: pořad je vhodný k seznámení se s expozicí Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Umělecko-průmyslového musea v suterénu paláce, program je vhodný pro max. 20 žáků

SWARZENBERSKÝ PALÁČ

V UROZENÉ SPOLEČNOSTI

Vv D Dv 90 min.

Co znamenalo být v době baroka ve vyšší společnosti? Čím se tito lidé vyznačovali a jak je tomu dnes? Zaměříme se na typické rekvizity barokních dam a kavalírů i zacházení s nimi a zkusíme najít jejich soudobé společensky důležité období.

učivo:

- životní styl doby baroka zaměřený na odívání, šperky a luxusní předměty
- barokní umělecké řemeslo (materiály, ornamenty a techniky) a jeho role v sociálním životě; uplatnění během tvůrčí práce výstupy: žák či student:
- interpretuje význam a funkci předmětů užitého umění minulosti i současnosti
- uplatňuje dobové objekty a jejich uměleckou podobu při vlastním vyjádření — výtvarném a dramatickém

autoři děl: anonymní i známí autoři dle výběru uměleckořemeslných děl

pozn.: program je vhodný k seznámení se s expozicí Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Umělecko-průmyslového musea v suterénu paláce, program je vhodný pro max. 20 žáků

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY

(Výklad lze doplnit pracovním listem či zaměřením na další umělecké druhy — literaturu, divadlo atd. 60—120 min.)
Rudolfínské umění; Baroko v Čechách; Grafický kabinet; Barokní umělecké řemeslo
pozn.: komentované prohlídky lze tematicky uzpůsobit požadavkům Vaší skupiny

Program k hmatové expozici Doteky baroka

PROGRAMY PRO DĚTSKÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

SLAVNOST BOHŮ ANEB NAROZENINY V GALERII

Narozeniny vašeho dítěte proběhnou netradiční formou

- hosté se promění v postavy z uměleckých děl, hrají hry a věnují oslavenci vlastnoručně vyrobený dárek. Pro starší děti nabízíme programy „Slavnost bohů“ či „V urozené společnosti“, pro mladší děti „Zvířátka u Orfea“.

pozn.: vhodné pro děti od 7 do 12 let, rezervace nutná alespoň měsíc předem

PROGRAMY NEJEN PRO SKUPINY SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

HMATOVÁ EXPOZICE DOTEKY BAROKA

V suterénu Schwarzenberského paláce je vystaven soubor čtrnácti odlitků soch, které dokumentují hlavní etapy barokního umění 17. a 18. století v Čechách. Texty na popisících jsou v Braillově a ve zvětšeném černotiskovém písmu.

DOPROVODNÉ PROGRAMY

POVÍDÁNÍ O SOCHÁCH, MATYÁŠ BERNARD BRAUN A JEHO ALEGORIE Z KUKSU, SOCHY VESELÉ A SMUTNÉ

Vv Čjs 60—120 min.

autoři děl: A. de Vries, M. B. Braun, F. M. Brokof

pozn.: na program může navázat modelování z keramické hlíny

Z PALÁCE DO PALÁCE

Netradiční oslava narozenin: v dobových kostýmech budeme cestovat mezi starými paláci, zatancujeme si, vyrobíme šperk a zúčastníme se slavnostní hostiny.

pozn.: rezervace nutná alespoň měsíc předem

LEKTORSKÉ ODDĚLENÍ DÁLE NABÍZÍ

Předložený základní výběr lze rozšířit či upravit po domluvě s pedagogem tak, aby konkrétní program vhodně doplňoval probírané učivo. Programy vedou zkušení lektori, kteří preferují aktivní přístup studentů k výtvarnému dílu. Dále nabízíme doprovodné programy ke krátkodobým výstavám, specializované odborné přednášky v expozici i na krátkodobých výstavách, výtvarné dílny pro děti a zájmové skupiny, studijní materiály a programy pro pedagogy, komentované prohlídky a programy v cizích jazycích a programy pro návštěvníky se speciálními potřebami.

